

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Н.О. Лоханова

_____ (підпис)

«___» _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Обліково-аналітичне забезпечення та внутрішній контроль витрат операційної діяльності (на прикладі ТОВ «Геліос-1»)»
(назва теми)

Виконавець:

Студентка ЦЗФН групи М-2

Бузейнікова Тетяна Миколаївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Волчек Руслан Миколайович _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Сутність витрат, їх визнання та класифікація.....	7
1.2. Нормативно-законодавча база та внутрішня регламентація обліку витрат.....	12
1.3. Облік витрат за МСФЗ.....	16
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА СИСТЕМА ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТОВ «ГЕЛІОС-1»	23
2.1. Загальний опис фінансово-економічної діяльності та організації обліку на ТОВ «Геліос-1».....	23
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства, що досліджується....	26
2.3. Особливості аналітичного та синтетичного обліку витрат операційної діяльності в системі автоматизованої обробки інформації.....	33
2.4. Організаційно-методичні питання та оцінка діючої обліково-контрольної системи, а також напрями її вдосконалення на ТОВ «Геліос-1».....	40
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ НА ТОВ «ГЕЛІОС-1».....	48
3.1. Аналіз динаміки структури формування операційних витрат на ТОВ «Геліос-1».....	48
3.2. Маржинальний аналіз діяльності ТОВ «Геліос-1».....	55
3.3. Економіко-математичне моделювання процесу створення ефективної системи управління витратами операційної діяльності на ТОВ «Геліос-1»	58

ВИСНОВКИ.....	64
Список використаних джерел.....	70
Додатки.....	76

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний розвиток економіки України характеризується глобальними економічними перетвореннями в сфері сільськогосподарського виробництва на основі ринкових відносин, що вимагає перегляду та удосконалення системи бухгалтерського обліку і контролю. Це дуже актуально стосовно витрат операційної діяльності, оскільки вони є важливою економічною категорією, яка істотно впливає на обсяги та динаміку прибутку. Крім того витрати – це обліково-аналітична категорія, в якій висвітлюються всі сторони господарської діяльності підприємства, тому що практично любе управлінське рішення приводить до їх виникнення. Отож здійснення дієвого контролю витрат операційної діяльності з метою постійного зниження їх величини стає однією із важливих задач системи управління на підприємстві.

Проблеми обліку та контролю витрат операційної діяльності висвітлено в працях багатьох вітчизняних та закордонних вчених, зокрема М. Т. Білухи, О. С. Бородкіна, А. М. Герасимовича, М. В. Кужельного, В. Є. Ластовецького, В. Г. Лінника, Ю. Я. Литвина, Є. В. Мниха, Л. В. Нападовської, І. І. Пилипенка, В. Я. Соколова, В. В. Сопка, Л. К. Сука, М. Г. Чумаченка, В. Г. Швеця, В. О. Шевчука та інших.

Пошук шляхів зниження витрат операційної діяльності в сучасних умовах слід розглядати як фактор підвищення прибутковості й ефективності роботи підприємств, забезпечення їх стабільності в ринковому середовищі тощо. Всі ці питання потребують подальшого дослідження з урахуванням особливостей функціонування конкретного підприємства.

Отже, все це обумовило вибір теми магістерського дослідження і свідчить про її актуальність.

Мета дослідження кваліфікаційної роботи – це дослідження теоретико-методичних питань і практичних аспектів обліку, внутрішнього контролю та аналізу витрат операційної діяльності, а також розробка основних напрямів

удосконалення діючої обліково-контрольної системи на підприємстві, що вивчається.

Завдання дослідження. У роботі було поставлено та вирішено наступні завдання дослідження:

- визначити сутність витрат, зокрема витрат операційної діяльності;
- з'ясувати особливості визнання та класифікації витрат для різних цілей;
- розглянути законодавчу базу та основні механізми внутрішньої регламентації питань щодо обліку витрат операційної діяльності;
- вивчити основні особливості обліку витрат згідно нормам МСФЗ;
- описати фінансово-економічну діяльність та організацію обліку у ТОВ «Геліос-1»;
- проаналізувати фінансовий стан підприємства, що досліджується;
- визначити особливості аналітичного та синтетичного обліку витрат операційної діяльності на підприємстві;
- вивчити організаційно-методичні питання та оцінити діючу обліково-контрольну систему підприємства;
- сформулювати основні напрями вдосконалення обліку та контролю у ТОВ «Геліос-1»;
- здійснити аналітичну оцінку динаміки структури формування операційних витрат на ТОВ «Геліос-1»;
- дослідити зміну чинників, що впливають на беззбитковість підприємства;
- створити економіко-математичну модель процесу створення ефективної системи управління витратами операційної діяльності на ТОВ «Геліос-1».

Об'єкт дослідження. В якості об'єкта дослідження у кваліфікаційній роботі виступає організація обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності на вітчизняних підприємствах.

Предмет дослідження. В якості об'єкта дослідження у кваліфікаційній роботі виступають теоретично-методичні, практичні й організаційні аспекти

обліку, внутрішнього контролю та економічного аналізу витрат операційної діяльності у ТОВ «Геліос-1».

Методи дослідження. В ході написання кваліфікаційної роботи та проведення дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи: індукції, дедукції, аналізу і синтезу, спостереження та порівняння, статистичні методи, абстрактно-логічний метод тощо. Для вдосконалення бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю витрат операційної діяльності на досліджуваному підприємстві використовувались метод аналогії і метод причинно-наслідкового зв'язку. Для обрання критеріїв оптимізації операційних витрат використовувався порівняльний аналіз, аналіз коефіцієнтів та інструментарій економіко-математичного моделювання, а саме, кореляційно-регресійний аналіз.

В якості **інформаційної бази дослідження** були законодавчі акти, нормативні документи, методичні вказівки та інструкції, національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, наукові статті та монографії, підручники та навчальні посібники, статистичні щорічники, а також ресурси глобальної мережі Інтернет. Дані щодо практики господарювання, організації обліку та контролю витрат операційної діяльності автором отримано в бухгалтерії й адміністрації ТОВ «Геліос-1», зокрема статут, первинні документи, регістри аналітичного і синтетичного обліку, фінансова і податкова звітність тощо.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати проведеного дослідження було оприлюднено автором на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства». Було надруковано тези на тему: «Теоретичні засади внутрішнього контролю витрат операційної діяльності» (Луцьк, 2019).

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було проведено дослідження теоретичних та практичних питань обліку, аналізу та внутрішнього контролю витрат операційної діяльності на прикладі сільськогосподарського підприємства. У результаті цього можна зробити головний висновок, що серед головних завдань, які стоять сьогодні серед вітчизняних аграрних підприємств, перебуває бажання організувати таку систему управління витратами, яка б уможливила здійснення планування, обліку, аналізу та контролю витрат діяльності підприємства. Нами було зроблено так висновки.

1. Витрати операційної діяльності займають вагоме місце в структурі витрат будь-якого підприємства. Під операційними витратами слід розуміти виражені в грошовій формі витрати трудових, матеріальних, нематеріальних, фінансових ресурсів на здійснення операційної діяльності. На організацію обліку витрат операційної діяльності впливають різноманітні фактори, основними з яких є: види діяльності, характер виробництва і продукції, яка виробляється, структура управління підприємства, розміри підприємства, особливості технології та організації виробництва. Облік операційних витрат та вирішення завдань з їх оптимізації здійснюються за допомогою бухгалтерсько-статистичних методів, хоча останнім часом існує тенденція до застосування комп'ютерно-математичного моделювання за допомогою впровадження в облікову практику автоматизованих засобів обробки обліково-економічної інформації.

2. Необхідність у різних напрямках класифікації витрат, використання різних методів їхнього розподілу зростає з ускладненням господарської діяльності підприємства. Класифікація витрат є передумовою успішної організації планування, обліку, контролю, аналізу та ефективного управління витратами.

У роботі здійснено порівняльну характеристику витрат відповідно до П(С)БО та МСФЗ і встановлено, що незважаючи на те, що національні

стандарти розроблялися на основі міжнародних, вони все ж мають розбіжності: починаючи від класифікації та групування і закінчуючи оцінкою та порядком визнання. Це пов'язано з тим, що національні стандарти є скороченою формою міжнародних, тобто при їх складанні деякі аспекти не було розкрито в повній мірі.

3. Дипломне дослідження особливостей обліку та внутрішнього контролю витрат операційної діяльності відбувалося шляхом отримання та аналізу практичних матеріалів товариства з обмеженою відповідальністю «Геліос-1» (далі – ТОВ «Геліос-1»). Підприємство працює у галузі вирощування та переробки сільськогосподарської продукції ще з 1999 року.

4. У роботі проведено аналіз фінансового стану досліджуваного підприємства та встановлено, що майно ТОВ «Геліос-1» протягом 2016-2017 років збільшилось на 8,6%. У структурі майна товариства найбільшу питому вагу займають оборотні активи. Їхня питома вага у активах ТОВ «Геліос-1» знизилась з 62,7% на кінець 2016 року до 61,6% на кінець 2017 року. Питома вага необоротних активів у загальній вартості ресурсів підприємства зросла протягом 2016-2017 років з 37,3% до 38,5%. Отже, структура активів ТОВ «Геліос-1» у 2017 році порівняно з 2016 роком стала менш мобільною, а структура оборотних активів змінилася у бік зниження ліквідності (так як питома вага повільно реалізовуваних активів (запасів) зросла, а найбільш ліквідних та швидко реалізовуваних активів – зменшилась). Цей факт відбивається на погіршенні платоспроможності досліджуваного підприємства. Зменшення питомої ваги оборотних активів у складі ресурсів ТОВ «Геліос-1» призвело до змін у фінансовій стійкості товариства. Так, мобільність активів зменшилась з 1,68 до 1,60. Зменшення мобільності активів призвело до зменшення маневреності власного капіталу (зазначений коефіцієнт зменшився з 0,6 до 0,57). Якщо на кінець 2016 року 60% власного капіталу було вкладено у виробничі запаси та інші види оборотних активів, то станом на кінець 2017 року вже 57%. Отже, відбувається незначне погіршення фінансової стійкості.

Вважаємо, що рівень платоспроможності товариства суттєво знизився. Так, коефіцієнт абсолютної ліквідності знизився з 1,28 до 0,6. Це означає, що якщо на кінець 2016 року управлінський персонал товариства міг за рахунок наявних грошових коштів покрити усі поточні зобов'язання підприємства, то на кінець 2017 року вже міг задовольнити вимоги кредиторів за найбільш терміновими зобов'язаннями тільки на 6%.

5. Проведений у роботі аналіз даних показав, що у 2017 році порівняно з 2015 роком загальна сума витрат ТОВ «Геліос-1» зменшилась на 29,7%. Одночасно спостерігається тенденція до збільшення собівартості реалізованої продукції на 0,8%. Звертає на себе увагу значне збільшення адміністративних витрат (на 171,1%), витрат на збут (на 195,1%), інших витрат – у 6,9 разів. В управлінні витратами спостерігається диспропорція: чистий дохід від реалізації зменшився у 2017 році порівняно з 2015 роком на 6,2%, й при цьому супроводжується зростання адміністративних витрат, витрат на збут, інших витрат.

Несприятливі тенденції щодо випереджального зменшення чистого доходу порівняно зі зменшенням змінних витрат у сукупності із збільшенням постійних витрат на 54,5% (їхня частка у чистій виручці від реалізації продукції зросла з 6% до 20%) призвели до збільшення коефіцієнту виробничого левериджу (він зріс з 1,128 до 1,705).

6. Нами було досліджено систему внутрішнього контролю ТОВ «Геліос-1» та встановлено, що у загальному вигляді облік витрат ведеться згідно діючого законодавства України, в автоматизованому режимі, бухгалтерською службою на чолі з головним бухгалтером. Особою, яка відповідає за внутрішній контроль, є головний бухгалтер, оскільки окремого відділу чи окремої посади для цих обов'язків не виділено на підприємстві. На нашу думку, є деякі суперечні та проблемні питання в системі обліку та внутрішнього контролю витрат операційної діяльності, які потребують вирішення та додаткової уваги з боку керівництва підприємства. Для їх

усунення ми пропонуємо певні заходи з удосконалення діючої обліково-контрольної системи.

– На ТОВ «Геліос-1» не затверджено облікову політику, оскільки в бухгалтерії відсутній Наказ про облікову політику, тобто не встановлено правила, принципи, методи і процедури, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку і складання та подання фінансової звітності. Тому ми радимо головному бухгалтеру зайнятися питанням розробки та затвердження відповідного наказу.

2) Оскільки на досліджуваному підприємстві відсутній Наказ про облікову політику, то і облік витрат операційної діяльності внутрішньо не регламентовано. Ми рекомендуємо дотримуватися загальних вимог законодавства та передбачити у цьому документі наступні положення щодо обліку витрат:

- застосування класу 8 та/або 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;
- перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу;
- перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);
- підходи до віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта основних засобів, до первісної вартості або витрат звітного періоду.

3) Не здійснюється розподіл загальновиробничих витрат, а від правильного їх розподілу, як відомо, залежить достовірність визначення собівартості випущеної продукції. Тому необхідно налаштувати програму 1С Бухгалтерія відповідним чином та налагодити методику розподілу загальновиробничих витрат. При цьому перш за все слід обрати базу розподілу (обсяг продукції, чи суму матеріальних витрат чи суму трудових витрат тощо), спосіб розподілу (для підприємства загалом чи для конкретного підрозділу або статті витрат), установити розмір бази розподілу при нормальній потужності

виходячи з очікуваного обсягу діяльності підприємства за звичайних умов господарювання тощо.

Серед інших рекомендацій, які, на нашу думку, слід надати ТОВ «Геліос-1» такі:

- своєчасно вносити зміни до програмного забезпечення щодо врахування змін діючого законодавства, нормативних вимог;
- здійснювати періодичну перевірку правильності вводу інформації в програму та формування записів за окремими операціями.

7. Рівняння свідчить, що по мірі збільшення матеріаломісткості реалізованої продукції, витрати на одну гривню чистого доходу збільшуються на 1,28 грн. Збільшення коефіцієнта виробничого левериджу обумовлює збільшення витрат на одну гривню чистого доходу від реалізації продукції на 0,76 грн. Єдиним позитивним чинником є збільшення коефіцієнта рентабельності продажів від операційної діяльності, яке призводить до зменшення витрат на одну гривню чистого доходу на 0,23 грн.

Ранжування чинників, що включені до моделі, засвідчило, що найбільш вагомими для підвищення ефективності системи управління витратами для ТОВ «Геліос-1» є зменшення матеріаломісткості продукції та оптимізація співвідношення між змінними та постійними витратами. З цього приводу рекомендуємо управлінському персоналу ТОВ «Геліос-1» дотримуватися таких заходів:

- забезпечити дотримання сівообороту;
- збереження оптимальних норм висіву насіння;
- зменшення втрат у процесі збору врожаю;
- розробити науково-обґрунтовані плани удобрення посівної площі;
- використовувати елітне сортове насіння українського походження.

За оцінками безпосередньо фахівців підприємства, на ТОВ «Геліос-1» практично відсутні стійкі канали реалізації продукції. А це, як зазначалося вище, зумовлює інтенсивне падіння як обсягів продажів, так і фінансових

результатів діяльності. З метою подолання низького рівня рентабельності існуючих каналів реалізації необхідно:

- використовувати нові сорти та гібриди;
- здійснювати підбір висококласного посадкового матеріалу та насіння;
- використовувати раціональні спеціалізовані сівобороти.

Таким чином, вважаємо, що запровадження в облікову практику запропонованих нами рекомендацій посилять систему управління операційними витратами в агропромисловій компанії ТОВ «Геліос-1».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Августова О. О. Облік витрат за національними та міжнародними стандартами. Відкрита Міжнародна інтернет-конференція «МСФЗ: дослідження, наука, практика імплементація» (11.09.2015 р.). URL: <http://konf.amsfo.com.ua/oblik-vitrat-za-nacionalnimi-ta-mizhnarodnimi-standartami/>. (дата звернення 02.09.2019).
2. Алексеєва А. В. Васильєва В. Г. Удосконалення обліку витрат на виробництво та формування собівартості продукції. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Випуск 23, частина 1. С. 5-9.
3. Альошкіна Н., Вороная Н., Чернишова Н. Головне про собівартість. Податки та бухгалтерський облік. 2019. № 49. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/june/issue-49/article-44996.html>. (дата звернення 09.07.2019).
4. Безверхня Ю. В. Управлінський облік витрат підприємств аграрної галузі. Колективна монографія. Соціально-економічні засади формування економічної системи України / Під ред. д.е.н., професора О. О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.». 2019. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/7564>. (дата звернення 21.09.2019).
5. Боднарюк І. Л. Нормативно-правові аспекти дослідження витрат торговельних підприємств. Фінансова система України. Частина 2. 2013. Наукові записки. Серія «Економіка». Випуск 1. С.17-22.
6. Волчек Р. М., Коляда А. Л., Нікуліна Т. М. Конспект лекцій з дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансами підприємств» для магістрантів денної форми навчання спеціальності «Облік та оподаткування». Одеса: ОНЕУ, ротاپронт, 2016. 62 с.
7. Вороная Н., Чернишова Н., Свіриденко А. Об'єкти обліку витрат та об'єкти калькулювання. Податки та бухгалтерський облік. 2016. № 32. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/april/issue-32/article-17157.html>. (дата звернення 11.06.2019).

8. Гаркот О. І. Удосконалення національного обліку і звітності витрат на основі гармонізації та стандартизації з міжнародними стандартами. 2017. URL: <https://www.sworld.com.ua/konferu5/25.pdf>. (дата звернення 08.10.2019).

9. Головацька С. І. Організаційно-методична модель внутрішнього контролю витрат та виконаних робіт будівельних підприємств. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2018. Випуск 55. С. 95-100.

10. Гордієнко М. І., Тимченко Ю. О. Витрати на біологічні перетворення в обліку. Молодий вчений. 2018. № 11 (63). С. 409-412.

11. Давидюк Т. В., Поліщук О. В. Класифікація витрат в управлінському обліку як ефективний напрям управління витратами. 2017. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Випуск 2 (07). С. 275-279.

12. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет / Пер. с англ. ; Под ред. С. Табалиной. М. : ЮНИТИ, 1994. 560 с.

13. Зав'ялова Е.С. Управління витратами в системі контролінгу на підприємствах АПК. Наука і світ. 2015. Т. 1. № 10 (14). С. 153-154.

14. Зав'ялова Е.С. Формування внутрішнього контролю в системі управління підприємствами АПК. Актуальні питання сучасної науки. 2014. № 2. С. 50-53.

15. Зигрій О. В., Приймак Ю. І. Нормативно-правове регулювання обліку витрат виробництва відповідно до національних та міжнародних стандартів : монографія / за наук.ред.канд. екон.наук, доц. Н.Є. Кульчицької. Чортків : ТНЕУ, 2017. С. 128-134. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/25082>. (дата звернення 02.11.2019).

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ МФУ від 30.11.1999 р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення: 19.03.2019).

17. Ковтуненко Ю. В., Оголенко Е. В. Витрати підприємства: економічний зміст та класифікація. Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 6/1. С. 41-43.

18. Козак В. Г. Визначення поняття «витрати» та їх оцінка. Реформування економіки України: стан та перспективи: зб. Матеріалів IV Міжнар.наук.-практ.конф. (26-27 листопада 2017, м. Київ). К. 2017. С. 129-131.

19. Коршикова О. А. Забезпечення бухгалтерського обліку доходів та витрат в умовах застосування МСФЗ в контексті вимог Податкового Кодексу. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal//soc_gum/znptdau/2012_17_1/17-1-32.pdf. (дата звернення 11.09.2019).

20. Кравченко М. В., Блажко А. В., Вільхова Т. В. Вдосконалення обліку витрат на виробництво продукції на аграрному підприємстві. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2019. № 4. Том 30 (69). С. 134-139

21. Лахтіонова Л. А. Поняття категорії «витрати» відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Фінанси України. 2006. № 8. С. 68-75.

22. Мельник Е. Г. Визнання та особливості обліку витрат: міжнародний та вітчизняний досвід. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. Вип. 3 (33). С. 157-167. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/65607/60954>. (дата звернення 19.05.2019).

23. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: наказ МФУ № 635 від 27.06.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=en>. (дата звернення: 25.06.2019).

24. Міжнародні стандарти фінансової звітності (версія перекладу українською мовою – 2016 рік). URL: https://mof.gov.ua/uk/307-international_financial_reporting_standards_archive. (дата звернення: 10.09.2019).

25. Мірошнік М. Внутрішній аудит витрат. 2016. URL: <http://audit-vutrat.blogspot.com/2016/06/int-audit.html>. (дата звернення: 15.10.2019).

26. Мороз Л. І. Теоретичні та прикладні аспекти управління прямими матеріальними і трудовими витратами підприємства. Вісник Національного університету «Львівська Політехніка». 2017. С. 212-218.

27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ МФУ від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 15.05.2019).

28. Облік витрат на виробництво продукції. Практичне Керівництво (Бібліотека «Баланс»). 2019. № 15

29. Оголенко Е. В., Ковтуненко Ю. В. Нормативне регулювання обліку витрат підприємства. Обліково-аналіт. забезпечення інновац. трансформації економіки України : XI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Одеса, 22-26 трав. 2017 р. Одеса, 2017. С. 45-47. URL: <http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/7691/1/tezy-41-43.pdf>. (дата звернення 03.10.2019).

30. Онищенко В. Облік витрат підприємства. Голоvbух. 2019. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7791-oblk-vitrat-pdprimstva>. (дата звернення: 17.09.2019).

31. Петренко С. М. Концептуальні засади контролю: сучасна інтерпретація. Сталий розвиток економіки. 2012. № 12. С. 17-21.

32. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI VI (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення: 07.07.2019).

33. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Осетрова Г. Ю. Облік та аудит адміністративних витрат. Агросвіт. 2018. № 23. С. 38-44.

34. Рокожиця А. Ю., Івата В. В. Контроль операційних витрат у системі бюджетування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Випуск 20. С. 1036-1039.

35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ МФУ від 31 грудня 1999р. № 318. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (дата звернення: 07.04.2019).

36. Потриваєва Н. В., Кореновська Т. О. Нормативно-правові особливості облікового забезпечення витрат та доходів діяльності підприємств. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2016. Вип. 1. С. 9-18.

37. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 17.08.2019).

38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 12.07.2019).

39. Сашко О. П., Головацька С. І. Внутрішній контроль витрат підприємства: організаційно-методичні аспекти. Молодий вчений. Львів, 2016. № 5. С. 36-40.

40. Секіріна Н. В. Загальні підходи до формування і класифікації нормативного забезпечення обліку і контролю витрат на виробництво готової продукції. Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. 2014. № 2. С. 235-245. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Znphktei/2011_2/statti_2/sekirina/sekirina.htm. (дата звернення 20.10.2019).

41. Сердюк В.М. та ін. Облікова політика підприємства: Навч. посібник / В.М. Сердюк, І.В. Бешуля, Л.Л. Гевлич, М.М. Панкова. Донецьк: Донецький національний університет, 2013. 308 с.

42. Сорока С. Сутність витрат: історичний аспект. Економічний аналіз. 2017. Вип. 6. С. 152-154.

43. Тетруашвілі Д. Про систему внутрішнього контролю на підприємстві (частина 1). Finance.ua.Фінанси в Україні. 2019. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/450767/davyd-tetruashvili-pro-systemu-vnutrishnogo-kontrolyu-na-pidpryyemstvi-chastyna-1>. (дата звернення 22.08.2019).

44. Управлінський облік : навч. посібник / О. Гончаренко, Т. Давидюк, А. Саюн, Н. Рогова. К.: УБС НБУ, 2014. 415 с.

45. Фінансовий облік : конспект лекцій / укладачі: М. Ю. Абрамчук, Ю. Г. Гуменна, І. В. Тютюник, П. М. Рубанов. Суми : Сумський державний університет, 2018. 395 с.

46. Хомяк Т. Р. Облік і аналіз витрат в системі управління підприємствами харчової промисловості : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.09 Львів. 2015. 267 с.

47. Цуканов О. Ю., Гончар В. А. Нормативно-правове регулювання обліку та аудиту виробничих витрат. Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України». Одеса, 16-20 травня 2016 р. С. 99-101. URL: <https://economics.opu.ua/files/science/oblik/2016/99.pdf>. (дата звернення 01.11.2019).

48. Шмиголь Н. М., Рибалко О. М., Єременко П. В. Актуальні проблеми та шляхи удосконалення обліку витрат на підприємствах. Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 3 (27). С. 108-114.

49. Юрченко О. А. Методика внутрішнього контролю витрат іншої операційної діяльності. Економічний часопис-XXI. 2013. № 1-2(2). С. 52-55.

50. Язлюк Б. О., Волошина В. В. Організація обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 15. С. 118-121.

51. Янковой О. Г. Моделирование парных зв'язків в економіці: Навч. Посібник. Одеса: Оптимум, 2001. 198 с.

ДОДАТКИ